

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

WORLD ENERGY OUTLOOK 2009 RAPORU

TÜRKİYE TANITIM TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

9 Aralık 2009

Sabancı Center, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Müsteşarım, Değerli konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. World Energy Outlook 2009 raporu Türkiye tanıtım toplantısına katılmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum.

21. yüzyılda artan küreselleşme ile birlikte, ekonomik gelişme, enerji güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilir çevre politikası konularında ülkelerin karşılıklı bağımlılıkları arttı. Bu da, enerji sektörünü ulusal ve uluslararası arenada ana işbirliği alanlarından biri haline getirdi.

World Energy Outlook 2009 Türkiye sunumu, 2030 yılına kadar uzanan bir zaman perspektifi içinde dünyada, bizi nelerin beklediğine ilişkin bir ufuk turu yapma imkanı sağlayacak.

Enerji arz güvenliğinin sağlanması ve küresel iklim değişikliği ile mücadele zorunluluğu, ülkeleri ortak bir konu ve ortak bir piyasada bir araya getiriyor. Türkiye'nin de enerji vizyonunu en iyi şekilde çizebilmesi için, küresel alandaki gelişmeleri çok yakından takip etmesi gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Uluslararası Enerji Ajansı'nın son raporunun mesajı çok açık; yıllardır süregelen enerji politikaları devam ederse iklim değişikliğinin etkileri daha da ciddi ve önlenemez olacaktır.

2012 yılında sona erecek Kyoto Protokolü sonrası, yeni iklim rejiminin çerçevesi, Kopenhag Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 15.Taraflar Konferansı'nda belirlenecektir. Kopenhag'da siyasi bir karar alınması ve takip eden süreçte de, hukuki bağlayıcılığı olan bir anlaşmanın ortaya konulması beklenmektedir.

Tüm ülkelerin katılımıyla, "ortak fakat farklı sorumluluklar" ilkesi çerçevesinde bir anlaşmaya varılacağını ümit ediyoruz. Bu çerçevede, Kopenhag'da küresel, kapsamlı, gerçekçi, hakkaniyetli ve farklı ulusal şartlara ve imkanlara sahip ülkelerin de yer almasını sağlayacak bir anlaşmaya varılmasını arzu ediyoruz.

Bu kapsamda, Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve endüstriyel gelişmişlik seviyesini gözetererek, hızla seyreden emisyon artışını azaltmak için önlem alması beklenmektedir. Bu önlemlerin ulusal koşullar ve potansiyeller doğrultusunda, ivedilikle alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Tüm dünyada toplam küresel sera gazı emisyonlarının üçte ikisinden enerji sektörü sorumludur. Bu durum enerji sektöründe bir dönüşümü zorunlu kılmaktadır. Ciddi yatırımlar gerektiren bu dönüşüm ise hiç kolay olmayacaktır. Ama tüm ülkelerin, politikacıların ve özellikle de bireylerin inisiyatifi ile bunun gerçekleştirilebilmesi mümkündür.

Ülkemizin küresel iklim değişikliği ile mücadele ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde gerek arz güvenliğinin sağlanması, gerekse ekonomik büyüme için en önemli araç enerji verimliliğidir.

Enerji Bakanlığı verileri uyarınca ülkemizde, bina sektöründe %30, sanayi sektöründe %20 ve ulaşım sektöründe %15 olmak üzere yaklaşık 7.5 milyar TL değerinde enerji tasarruf potansiyeli bulunmaktadır.

TÜSİAD, bu bağlamda enerji verimliliğinin sağlanmasını amaçlayan ve sürdürülebilir kalkınma prensipleri çerçevesinde bir ulusal enerji vizyonu oluşturulmasını desteklemektedir.

Saygıdeğer Misafirler,

Gelecek 25 yıl içerisinde dünya enerji tüketiminin %50'nin üzerinde artacağı tahmin edilmektedir. Bu tahmin, sürdürülebilir, rekabetçi ve güvenilir enerjinin sağlanmasını, tüm ülkeler için çok önemli kılmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansı projeksiyonlarına göre, 2020 yılına kadar Türkiye'de enerji tüketimi, dünya ortalamasının da üzerinde artacaktır. Bu durum, enerjide arz güvenliğinin sağlanmasını, ülkemizde ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği açısından zorunlu hale getirmektedir.

Unutmayalım ki, Türkiye petrol ve doğal gaz enerji kaynakları bakımından sınırlı ve ithalatçı bir ülkedir. 2008 yılında enerji tüketiminin %70'inden fazlasını enerji ithal ederek karşılamıştır. Bu oran, kaynak çeşitliliğinin sağlanması ve enerji ihtiyacının mümkün olduğunca yerli kaynaklardan karşılanması zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, petrol kaynaklarının aranması, geliştirilmesi ve üretilmesini temin edecek şekilde Petrol Kanunu güncelleştirilmelidir. Ancak burada daha da önemli olan yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının özendirilmesidir.

Bu amaç ile paralel olarak Enerji Bakanlığı tarafından yayımlanan Strateji Belgesinde de yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının %30'a çıkartılması hedeflenmiştir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artıracak önlemlerin destekleneceği bir hukuki çerçevenin oluşturulması bu yatırımlara ivme kazandıracaktır.

Ancak, bu hedef doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımların, özellikle de hidroelektrik santrallerinin çevre dostu bir vizyon ile geliştirilmesi son derece önemlidir.

Saygıdeğer misafirler,

Gerek birincil enerji kaynaklarında çeşitliliğinin sağlanamamış olması, gerekse enerji sektöründe orta vadede sistem güvenliğinin tehlikede olması, enerjide arz güvenliğini sağlamaya yönelik atılan adımların henüz arzu edilen düzeye ulaşmadığını göstermektedir.

2008 yılında başlayan mali kriz sonucunda üretimin azalması, enerji sektöründe yaşanması muhtemel arz açığının da geçici olarak ertelenmesini sağlamıştır.

2008 yılı TEİAŞ üretim kapasite projeksiyonları sistem güç yedeklerinin 2009 yılında bile yetersiz kalabileceği yönündeydi. Ancak, yaşanan kriz sonucunda bu tahminler 2013'e ertelenmiştir.

2009 yılında % 6.2 daralması beklenen Türkiye ekonomisinde, bu yıla ilişkin elektrik talebinin ise sadece % 2 küçüldüğü tahmin edilmektedir.

Mali krizden çıkış ile birlikte, enerji sektörünün GSMH'nın üzerinde bir artış gösterdiği de dikkate alındığında, önlem alınmadığı takdirde orta vadede bir arz açığının yaşanması muhtemeldir.

Enerji Bakanlığı 2020 yılına kadar 100 milyar doların üzerinde yatırım ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu oranın büyük kısmı ise elektrik sektöründeki ek kapasite yatırımlarına yöneliktir.

Enerji açığının henüz oluşmadığı şu dönemde bu yatırımların önünün açılması, uzun vadede enerji sıkıntısına girmemizi engelleyecektir. Yeni yatırımların yapılması için devlet finansman başta olmak üzere özel sektör yatırımları için uygun bir yatırım ortamı yaratmalıdır.

Gerekli enerji yatırımlarının özel sektör tarafından yapılarak Türkiye'nin dünya enerji piyasasında arzu edilen yere gelmesinin bir diğer koşulu da enerji sektöründeki liberalizasyon sürecini hızlandırmaktır.

Türkiye'de enerji piyasalarının serbestleşme süreci öngörülen şekilde işlememiş, elektrik ve doğalgaz piyasalarının serbestleşmesini öngören kanunlar arzu edildiği şekilde uygulamaya konulamamıştır.

Rekabetçi ve işleyen enerji piyasalarının oluşturulması için bu piyasalarda özel sektörün payı artırılarak, kamunun payı azaltılmalıdır. Bu durum, etkili denetim ve gözetim mekanizmalarının tesisini de zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede, kamunun bir piyasa oyuncusu olmaktan çıkarak düzenleme ve denetleme görevlerini etkili bir şekilde yürütmesi gerekmektedir.

Değerli konuklar,

Sözlerime son verirken bir kez daha vurgulamak isterim ki, Türkiye'nin enerji vizyonu, arz güvenliğinin sağlanması-liberalizasyon- ve iklim enerji entegrasyonu unsurlarından oluşan bir üçgen üzerine inşa edilmelidir.

Bu da ülkemizde, ancak rekabet ve yatırım ortamını kuvvetlendirecek yapısal reformların gerçekleştirilmesi yönündeki siyasi irade ve özel sektör işbirliği ile mümkün olacaktır.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.